

TERYTORIUM PAŃSTWOWE

Marta Statkiewicz

Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

Uniwersytet Wrocławski

KRYTERIA PAŃSTWOWOŚCI

Konwencja z Montevideo o prawach i obowiązkach państw, 1933

KRYTERIA PAŃSTWOWOŚCI

Konwencja z Montevideo, 1933

art. 1

Państwo jako podmiot prawa międzynarodowego powinno mieć następujące elementy:

- a) stałą ludność,
- b) suwerenną władzę,
- c) **określone terytorium** (wielkość państwa nie wpływa na jego podmiotowość) **oddzielone od innych granicą**,
- d) zdolność wchodzenia w stosunki międzynarodowe"

TERYTORIUM- DEFINICJA

TERYTORIUM - DEFINICJA

teoria przedmiotowa

terytorium jako
przedmiot (obiekt)
władzy państwowej

teoria podmiotowa

państwo pojmowane w
kategoriach quasi-
biologicznych
(terytorium-"ciało")

teoria przestrzenna

terytorium traktowane
jako przestrzeń, gdzie
istnieje władza
państwowa

teoria kompetencji

terytorium jako sfera
przestrzennej
kompetencji państwa –
zakres obowiązywania
porządku prawnego

RODZAJE TERYTORIÓW

RODZAJE TERYTORIÓW

TERYTORIA
PAŃSTWOWE

INNE

RODZAJE TERYTORIÓW

TERYTORIUM
PAŃSTWOWE

INNE

RES COMMUNIS

RES NULLIS

RODZAJE TERYTORIUM PAŃSTWOWEGO

RODZAJE TERYTORIUM PAŃSTWOWEGO

PRZESTRZEŃ
LĄDOWA

PRZESTRZEŃ
MORSKA

PRZESTRZEŃ
POWIETRZNA

GRANICE PAŃSTWA

GRANICE PAŃSTWA

GRANICA– płaszczyzna, w obrębie której zawiera się terytorium państwowe;

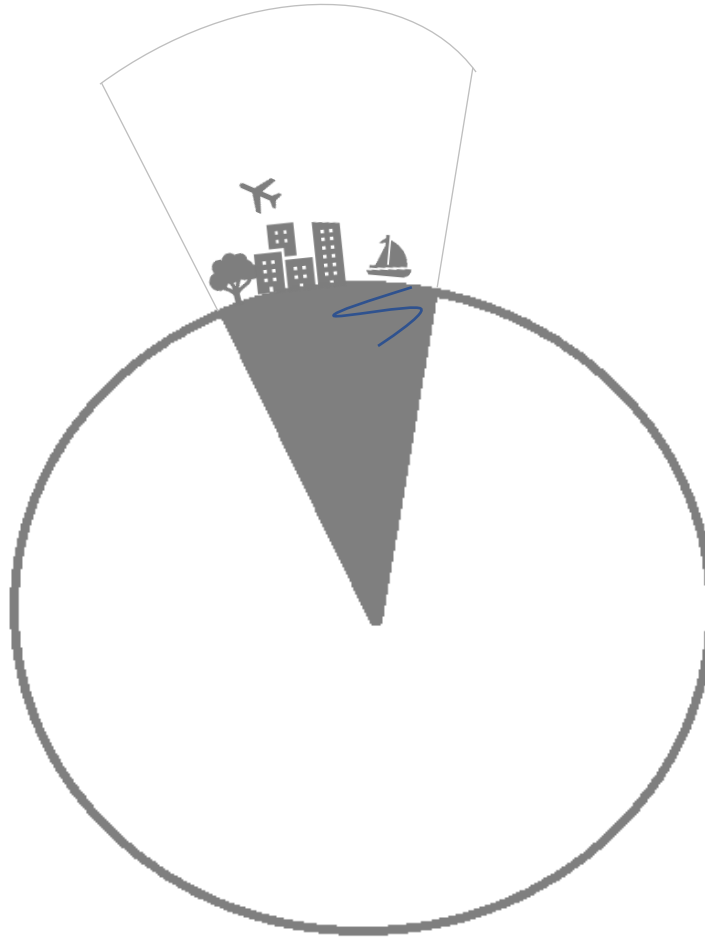
oddziela je od terytorium innego państwa albo terytorium niepodlegającego jurysdykcji państwowej

NATURALNE

SZTUCZNE

GRANICE PAŃSTWA

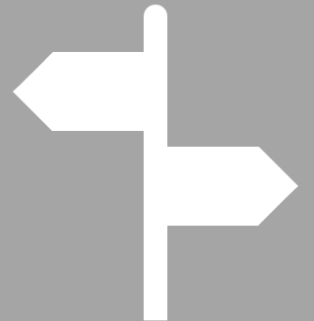

GRANICE PAŃSTWA

DELIMITACJA

DEMARKACJA

SPOSOBY NABYCIA

SPOSOBY NABYCIA

*acquisitio
originaria*

*acquisitio
derivativa*

SPOSOBY NABYCIA

efektywna
okupacja

przyrost

cesja

zasiedzenie

zawojowanie
(podbój)

RZEKI MIĘDZYNARODOWE

RODZAJE RZEK MIĘDZYNARODOWYCH

rzeki
wielonarodowe

rzeki graniczne

RZEKI MIĘDZYNARODOWE

- zasada swobody żeglugi na rzekach międzynarodowych
 - Akt końcowy Kongresu wiedeńskiego (1815)
 - Traktat paryski (1856)
 - Konwencja i statut dotyczące ustroju żeglownych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym(1921)
- obowiązek ochrony przed zanieczyszczaniem wody
- prawo do rozsądnego i uczciwego udziału w wykorzystywaniu wód

PRAWO MORZA

PRAWO MORZA

KONWENCJA ONZ O PRAWIE MORZA

Montego Bay, 1982

LAW OF THE SEA

I. OBSZARY PODLEGAJACE PEŁNEJ JURYSDYKCJI PAŃSTWOWEJ

- WODY WEWNĘTRZNE
- WODY ARCHIPELAGOWE
- MORZE TERYTORIALNE

II. OBSZARY PODLEGAJĄCE CZĘŚCIOWEJ JURYSDYKCJI PAŃSTWOWEJ

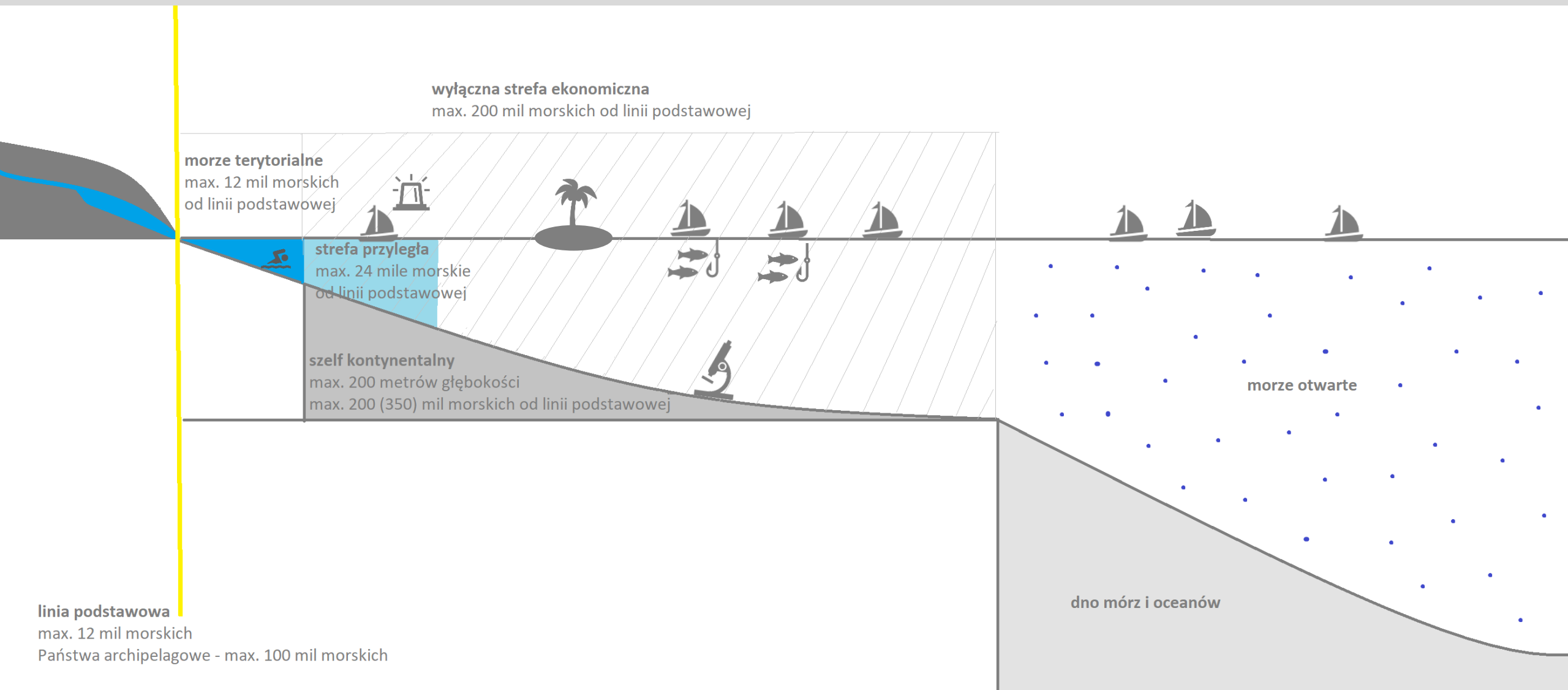
- STREFA PRZYLEGŁA
- WYŁĄCZNA STREFA EKONOMICZNA
- SZELF KONTYNENTALNY

III. OBSZARY POZA JURYSDYKCJĄ PAŃSTWOWĄ

- MORZE OTWARTE
- DNO MÓRZ I OCEANÓW

PRAWO MORZA

PRAWO MORZA

PRAWO MORZA

SWOBODY MORZA OTWARTEGO

wolność rybołówstwa

wolność układania kabli
podmorskich i rurociągów

wolność przelotu

wolność żeglugi

wolność budowania wysp i
innych instalacji

wolność badań naukowych

PRZESTRZEŃ POWIETRZNA

PRZESTRZEŃ POWIETRZNA

- 1919 - Konwencja Paryska
 - I. **ustanowienie Międzynarodowej Komisji Żeglugi Powietrznej**
 - II. **zasada suwerenności państwowej nad jej przestrzenią powietrzną**
- 1944 – Konwencja Chicagowska
 - I. **zasada suwerenności państwowej nad jej przestrzenią powietrzną**
 - II. **prawo do nieregularnych lotów dla samolotów cywilnych (prywatnych) bez uprzedniej zgody państwa**
 - III. **statut Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO)**

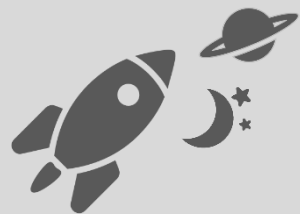
Układ o tranzycie międzynarodowych służb powietrznych (układ o dwóch wolnościach)

- I. **przywilej przelotu przez terytorium państwa (tranzytowego) bez lądowania**
- II. **przywilej lądowania na tym terytorium dla celów niehandlowych**

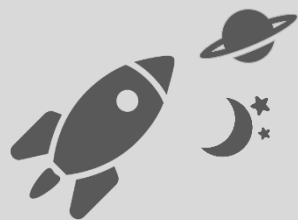

PRZESTRZEŃ POWIETRZNA

- Układ o międzynarodowym transporcie lotniczym (Układ o pięciu wolnościach)
 - I. przywilej przelotu przez terytorium państwa (tranzytowego) bez lądowania
 - II. przywilej lądowania na tym terytorium dla celów niehandlowych
 - III. przywilej wyładowywania pasażerów i ładunku z państwa przynależności statku powietrznego
 - IV. przywilej zabierania pasażerów i ładunku do państwa przynależności statku powietrznego
 - V. przywilej zabierania pasażerów i ładunku do państw trzecich oraz przywilej przywożenia pasażerów i ładunku z tych państw

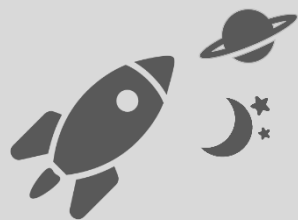
PRZESTRZEŃ KOSMICZNA

PRZESTRZEŃ KOSMICZNA

wykorzystywana
dla celów
pokojowych

wspólne
dziedzictwo
ludzkości

PRZESTRZEŃ KOSMICZNA

1967 - Układ o zasadach działalności państw w zakresie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi (Traktat o przestrzeni kosmicznej)

- **bezwzględny zakaz umieszczania broni nuklearnej lub innej broni masowego rażenia w przestrzeni kosmicznej**
- **Księżyc i inne ciała niebieskie mogą być wykorzystywane tylko dla celów pokojowych** (zakaz m.in. przeprowadzania prób broni, manewrów wojskowych, a także ustanawiania instalacji wojskowych lub fortyfikacji)

1968 - Umowa o ratowaniu kosmonautów, powrocie kosmonautów i zwrocie obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną

- **współpraca pomiędzy państwami**

STATUS PRAWNY OBSZARÓW PODBIEGUNOWYCH

STATUS PRAWNY OBSZARÓW PODBIEGUNOWYCH

STATUS PRAWNY OBSZARÓW PODBIEGUNOWYCH

teoria morza otwartego

ARKTYKA

teoria sektorów: *Kanada, Stany Zjednoczone (Alaska),
Rosja, Dania (Grenlandia), Norwegia*

ANTARKTYKA

teoria sektorów: *Argentyna, Australia, Chile,
Francja, Norwegia, Nowa Zelandia, Wielka Brytania*